

Dr. KOVÁCS LAJOS
**SOROZATGYILKOS NYOMÁBAN –
A PÁNDY-ÜGY**

Dr. KOVÁCS LAJOS

**SOROZATGYILKOS
NYOMÁBAN –
A PÁNDY-ÜGY**

KOSSUTH KIADÓ

SZERKESZTETTE
ÉS A KÉPMELLÉKLETET ÖSSZEÁLLÍTOTTA
Bogdanov Edit

ISBN 978-963-544-550-9

Minden jog fenntartva

© Dr. Kovács Lajos 2021

© Kossuth Kiadó 2021

Borítófotó © MTI/EPA/BELGA/Olivier Matthys

Hernádi Jani szoktatott rá a biliárdra. A Fogarasi úti bikaszállón* lakott, kivételezett helyzetéből fakadóan egyedül egy szobában. A szálló földszintjén volt egy presszó, ott állt egy öreg, kopott biliárdasztal srégen, mert hosszában nem fért el. Aki éppen lökött, gyakran beakadt dákójával a falba, vagy valamelyik magányosan sörözgető zsaru, tűzoltó, esetleg smasszer háta. A körülmények nem kimondottan voltak alkalmasak a versenyzésre, de mi sem voltunk profi versenyzők. Bár volt jogsija, Jani soha nem vezetett. Azt mondta, idegesíti a forgalom. Én viszont az utóbbi húsz évben szinte a klotyóra is kocsiival jártam, egy héten minimum négyszer hazavittem, ilyenkor bementünk biliárdozni, inni és dumálni.

Vonzott a kocsmai hangulat, de leginkább Jani társasága. Tanárnak tanult, az intellektuális nyomingerek közé tartozott. Életművész volt, hobó, egy letűnőben lévő kor talán utolsó képviselője. Mindig két kisfröccsöt kért egyszerre. Sokat moralizált, sokat beszélt, de nem tudtam megunni. Aurája volt. Leginkább akkor, ha négy-öt unikum után a történelemről, művészetekről, az *Élet és Irodalom* legutóbbi jegyzetéről, vagy közös szenvedélyünkről, a gyilkosságok nyomozásáról beszélgettünk. Már azt is előre tudtam, mire gondol, mit fog mondani, de imádtam hallgatni néha dagályos, akadozó okfejtéseit, értekezéseit.

* Rendőrségi zsargon, *értsd*: férfiszálló, bentlakásos albérlet.

Egyszer az M7-esen gurultunk hazafelé Nagykanizsáról, a kocsiban szólt a zene és mi a halálról beszélgettünk. Valakinek a haláláról. Munkánk, ügyeink és eseteink mindig a halálról, leginkább az erőszakos halálról szóltak. Jani megszólalt:

– Megkérnélek valamire.

– Mire?

– Ha meghalok, te búcsúztass a temetésemen.

– Hülyeség. Hol van az még... Különben is, soha nem csináltam, alkalmatlan vagyok rá. Azt sem tudom, mit kéne mondanom. Talán képtelen is lennék egy temetésen rólad beszélni. A nekrológ irodalmi műfaj, a sablonosság pedig sértő lenne rád nézve...

– Segítek megírni.

És ott a kocsiban, néha hangos nevetések közepette, cizellálva az egyes szófordulatokat, poentírozva a helyzetkomikumot, Fehérvárig derűsen összeraktuk a halotti beszédet Jani temetésére. Akkor és ott fel sem merült bennem, hogy egyszer majd tényleg én fogom búcsúztatni...

1.

Pándy az Avarban

Tóth Andristól hallottam először Pándy Andrásról, a Belgiumban élő, magyar származású lelkésze-ről. Akkor, 1997 nyarán az Országos Rendőr-főkapitányság még a Somlói úton működött, a Gellérthegy oldalában. Pofás épület volt, ablakaiból kilátás nyílt Budapest panorámájára. Korábban a Munkásőrség Országos Parancsnoksága lakta, de a rendszerváltás után a rendőrség kapta meg. Jó volt, szép volt, csak egy baj volt vele, mindentől eszméletlen messze esett. A környéken sehol egy üzlet, egy közért, egy könyvesbolt, viszont ami a legfontosabb, a legközelebbi kocsmát, az Avar Műveket, a Hegyalja út sarkán mindössze ötperces sétával el lehetett érni. Kerthelyisége igen kellemes zug, főleg nyáron, amikor a legnagyobb kánikulában hatalmas, árnyas lombú fák alatt hűsölve söröztek a vendégek. Itt üldögéltünk Tóth Andrissal, aki akkor a Pest Megyei Rendőr-főkapitányságon dolgozott, az Életvédelmi Alosztályt vezette. Azért hívott fel, mert el akarta újságolni, hogy pályát módosít. Régi életés* volt, meglepett a dolog.

– Pedig igaz – mondta. – Gergényi hívott Bácsba főkapitány-helyettesnek. Valaha kollégák voltunk Érden, és itt, Pest megyében annyira szar lett a helyzetem, hogy elegendem van, eltűnök Kecskemétre. Már eldöntöttem.

* Rendőrségi zsargon, *értsd*: a bünyügyi szolgálaton belül az életvédelmi terület dolgozója.

Viszont szeretném, ha átvinnél egy ügyet. Már több mint egy éve rakosgatom, babrálom, tuti balhé, de nem vihetem magammal.

– Mi a történet? – kérdeztem, miközben a pincér a murván csikorogva megérkezett a következő sörrel. Fülledt meleg volt, a Hegyalja úton időnként dohogva erőlködött egy busz, apró bogarak szállongtak a lombokon áttűző napsugarak fénysávjában. Ebben a kellemes, dagonyázó, enervált hangulatban évekre szóló ismeretségbe kerültem Pándy András segédlelkésszel, aki néhány hónap múlva európai hírnévre tett szert a belga és a magyar rendőrség, valamint a sajtó jóvoltából.

– Közel öt éve, 1992-ben a mi Interpol-irodánk kapott a belgáktól egy telexet, amelyben Pándy hat családtagjának nyugtalanító eltűnésével kapcsolatban kérték a magyar rendőrség segítségét – kezdte András a történetet. – A hat eltűnt egyike Sörös Ilona, az akkor 62 éves lelkész első felesége volt, aki családjával korábban Hajdú-Bihar megyében, Hajdúhadházán élt. Az Interpol kérésére a Hajdú megyei rendőrök megállapították, hogy 1956-ban ez a Sörös Ilona hozzáment Pándy Andrásához, egy szintén Hajdúhadházán élő paphoz, majd ugyanabban az évben együtt disszidáltak. Ilona a család nagy bánatára hagyta magát rádumálni, hogy pattanjanak meg az országból. Mint tudjuk, akkoriban sokan kiléptek a határon.

Pándy orbitális dumagép lehetett: aki ismerte, állította róla, hogy keneteljes szövegével mindenkit levett a lábáról. Ilonával az öreg közel tíz évig élt együtt, ezalatt három gyermekük született: a nyúlzájú Ágnes, a göndör, szőke Dániel és Zoltán, a későbbi kerékpárbajnok. A gyerekek mindannyian Belgiumban, Brüsszelben születtek. Az anya házasságuk tíz éve alatt szinte minden évben hazalátogatott Magyarországra, hol ezzel, hol azzal a gyerekekkel. A rokonok később azt mondták a rendőröknek, hogy Pándy értelmes volt, de agresszív, a feleségével és a gyerekekkel kemény és kegyetlen, többször elverte őket úgy, mint jég a határt. Tíz év felejtendő házaseset után Ilona itthon, Magyarországon indította el a válást 1966-ban, amit egy magyar bíróság a férj távollétében ki is mondott. Az asszony a válás után visz-

szautazott a gyermekeihez Brüsszelbe, és 20 évig élte odakinn az elváltak magányos életét. 1987-től azonban a rokonok nem kaptak tőle életjelet. Ez fontos időpont, jegyezd meg. Korábban sűrűn írt leveleket, ettől kezdve ez is abbamaradt. Az asszony eltűnt. Felszívódott. Se kép, se hang.

Vannak évek, amelyek könnyedén tűnnek a feledés homályába, de vannak olyanok is, amelyek valamiért emlékezetesek maradnak. Ahogy a 2020-as év most már örökre a Covid-járvány eljövételét jelenti, az 1987-es év általam soha nem látott mennyiségű havat hozott, és ezzel véste be magát az emlékezetünkbe. Úgy másfél napig folyamatosan, sűrű, hatalmas pelyhekben szakadt a hó. Soha nem lapátoltam annyit, hogy a járdánk járható legyen. A város a vastag hótakaró miatt napokra járhatatlanná, élhetetlenné vált, méteres hótorlaszok, hófalak közé vájt keskeny ösvényeken közlekedtek az emberek, a gépkocsiforgalom szinte megszűnt, apokaliptikus napok következtek. A hólapát szériatartozékká vált a rendőrség szolgálati kocsijában is, órákig kellett havat hányni, mire a szemlebizottság eljutott a budai káderdülőben lelőtt kolumbiai nagykövet rezidenciájához. Enrique Gonzales Parejo a medellini kábítószerkartell elleni nyomozás idején igazságügyminiszter volt hazájában. Az őt és családját ért fenyegetés miatt lett nagykövet a világ másik felén, Budapesten, ahol munkába induláskor a háza előtti kocsifeljárón lelőtték. A nyomozás során nyilvánvalóvá vált, hogy a megbízó a „kokainbáró” Pablo Escobar az olasz „társszervek” útján nyúlt Parejo után, aki az őt ért öt lövés (!) ellenére túlélte a merényletet. A három olasz végrehajtót név szerint sikerült ugyan azonosítani, de elfogni sohasem. Még időben elhagyták az országot. A hatalmas hó ellenére.

– És Pándy gyerekei? – kérdeztem. – Velük mi történt? Róluk mit hallottak a rokonok?

– A két fiú életútját is csak 1986-ig tudták követni. Ebben az évben ugyanis a nyúlászajú Ágnes levelet írt Debrecenben élő nagymamájának, amelyben közölte – és most kapaszkodj meg –, hogy anyja és két fivére, Dániel és Zoltán Latin-Amerikában vannak, valamilyen majomfarmon él-

nek és dolgoznak. A nagyanyónak azonban volt egy olyan érzése, hogy ezt a levelet Ágnes nem önszántából írta, hanem apja kényszerítette rá.

– Mi a tőről gondolta a mama, hogy kényszerből írta a levelet a lány?
– kérdeztem és elképzeltem, amint a brutális lelkész ájtatos mosollyal és imára kulcsolt kézzel diktálja a levelet nyúlszájú lányának, aki – persze nem a saját, hanem az apja szókincsével – leírja azt, és az éber nagyfi, később, Magyarországon, unokája levelét olvasva a fejéhez kap: hoppá, ez nem a kisunokám szavajárása, és ráismer a fondorlelkületű egyházi sajátos kifejezéseire.

Noha nem tűnt túlságosan életszerűnek, de lehetséges volt.

– Fene tudja – mélézott Andris, majd elmondta, hogy érdekes módon az Interpol még ugyanabban az évben kapott két továbbított levelet, amelyeknek címzettje eredetileg az eltűnt Sörös Ilona Debrecenben élő húga volt. Ezt a két levelet kapta meg az Interpol Magyar Nemzeti Iroda is másolatban. A két – akkor még ismeretlen – levélíró arról tájékoztatta a hűgot, majd az Interpolt, hogy a '90-es évek elején találkoztak az eltűnt gyerekekkel a Balatonon. A nyomozás során megállapítottokról és a két levélről az Interpol informálta a belga rendőrséget. A belgák – úgy tűnik – elfogadták a két tanú állítását, miszerint az eltűntek élnek, hiszen nyaraltak a Balatonon. Válasz, újabb kérés nem érkezett; az ügyirat úgy Belgiumban, mint Magyarországon az irattárban landolt, az ügy 1992-es, tulajdonképpen Hajdú-Bihar megyei, vagyis debreceni szakasza ezzel véget ért.

– Ez eddig három eltűnt ember, bár a gyerekek közül kettővel, Dániellel és Pándy második feleségének lányával, Tündével ezek szerint még találkoztak közel hat évvel az eltűnésük után – összegeztem az addig hallottakat.
– Te viszont hat eltűnésről beszéltél, és még az sem derült ki, hogyan került egyáltalán hozzád, vagyis a Pest megyei rendőrséghez az ügy.

– Tavalay folytatódott a történet. Ugyanis újabb négy év elteltével, 1996 szeptemberében ismét telex érkezett Brüsszelből, amely már Pándy második feleségének, Fintor Editnek a gyanús eltűnését részletezte. Edit 1980-

ban illegálisan elhagyta az országot, szintén Pándyval, majd '86-ban – amikor a többiek – ő is eltűnt. Eltűnése után nyolc évvel Dunakeszin a városi bíróság kimondta az ő válásukat is. Természetesen a belgákat az érdekelte, hogy a válóperes tárgyaláson megjelent-e az eltűnt Fintor Edit személyesen. Közlik ebben a telexben azt is, hogy Pándy András Dunakeszin, a József utca 13/A szám alatt egy családi házzal rendelkezik, időnként, amikor nincs brüsszeli háza valamelyikében, ott tartózkodik. A belgák kérték Pándy meghallgatását, különösen családtagjairól, azok tartózkodási helyéről akartak információhoz jutni. Dunakeszi Pest megyében van, így az Interpol nekem küldte a telexet, én pedig kimentem Dunakeszire és megkerestem Pándy Andrást. És beszéltem is vele. Személyesen.

Tetőfokára hágott a szakmai érdeklődésem. Nem véletlenül. Az eltűnés mindig is az egyik leginkább izgató bűnügyi esemény volt számomra. Persze nem minden eltűnés háttérében áll bűncselekmény. Közel harmincéves rendőri múltam alatt kikristályosodott a nyomozás általános mechanizmusa: egy gyilkosság esetében a rendőrség szinte egész bűnügyi apparátusa megmozdul, a helyszínen tucatnyi nyomozó nyüzög, Doszpot Peti folyamatosan mobilozik, Dézsi szóvivőként nyilatkozik, majd napokig, esetenként hetekig nagy erővel nyomoz a rendőrség. Ahogy az idő halad, és a tettes személyére – esetleg – nem derül fény, az újabb esetek miatt egyre lanyhul az érdeklődés az ügy iránt, az előadó egyre inkább magára marad; erő és energia csak az igen konkrét, sikerrel kecsegtető adatok ellenőrzésére jut. Végül a nyomozást – tettes híján – megszüntetik, az iratok *ad acta* kerülnek.

A fentiektől egészen eltér az eltűnési ügyek koreográfiája. Egy eltűnés először is az elsőfokú rendőrhatóságok – tehát a városi, Budapesten a kerületi rendőrkapitányságok – hatáskörébe tartozik. Kisebb felhajtás, kevesebb lendület. Anyád eltűnik kedden, mire csütörtökön besétálsz a kerületi ügyeletre és némi várakozás után bejelentést tehetsz egy leterhelt, jó esetben jóhiszemű ügyeletesnél. Ő az Úristennek sem akarja elhinni, hogy

anyádat megölték, de minimum bajban van, ellenkezőleg, meg akar győzni arról, hogy összeállt valakivel, bejelentés nélkül elutazott, vagy öngyilkos lett, esetleg külföldre távozott. Az igazság az, hogy egy eltűnés valóban sokesélyes. De ha az ügyeletes, vagy később az ügy előadója, kellő alapossággal tárja fel a „tényállást”, viszonylag nagy biztonsággal meg lehet saccolni a bűncselekmény gyanúját. Persze csak akkor, ha valóban van bűncselekmény. És ettől a ponttól szeretem én az eltűnési ügyeket. Ha az eltűnés hátterében egyértelműen vélelmezhető egy gyilkosság lehetősége, a rendőrség akkor sem a teljes apparátusával zuhan rá rögtön az ügyre, hanem megkapja egyetlen szem előadó. Legtöbbször a kezdő. Nincs nyomozócsoport, nem mobilizik Doszpot Péter, nincsenek „nagy erők”. Egy, csak egy legény, azaz egyetlen előadó van, aki egymaga kell hogy nyomozzon, hogy kifilézze-mazsolázza a bejelentésből az ellentmondásokat, az eltűnt életviteléből, előéletéből a gyanús körülményeket, és összerakja a történetet, miközben kizárólag csak magára számíthat, a saját eszére, kreativitására, találékonyságára, kombinatív képességére. Az eltűnés tehát a gyilkossági esetek azon fajtája, amelyet egymaga deríthet fel egy detektív. Egyszemélyes kihívás és sikerélmény, kizárólagos dicsőség, kriminalisztikai megdicsőülés. Csoportfoglalkozás előtti *ejakuláció praecox*...

Amennyiben összeáll ugyanis az ölés alapos gyanúja, esélyes, hogy az érintett főkapitányság magához ragadja a nyomozást, mert erre megvan a hatásköre. És innen az ügy már nem egyéni kihívás, hanem csoportfoglalkozás. A gyilkossági nyomozás mindig az.

– Na és milyen volt Pándy szemtől szemben? – érdeklődtem Andristól.

– Ravasz, óvatos, hazudós. Űgy ült a terasz mély kanapéján, mint valami borzas, öreg varjú. Amikor rákérdeztem, hol vannak a feleségei és a gyerekei, Brazíliáról meg Németországról papolt nekem. És persze Magyarországról. Meggyőzőnek igyekezett látszani, de hazudott. Köze van a halálukhoz, az eltűnésükhöz, az eltüntetésükhöz. Ebben szinte biztos vagyok. Sajnálom, hogy félbe kell hagynom az ügyet, ezért hagyományozom rád.

Folytasd... Nincsenek holttestek, ha vannak, akkor se tudjuk, hogy hol. Poligráfozzátok meg, zavarjátok bele a sztorija ellentmondásaiba... Neked magyarázzam?!

Ismét csikorgott a murva a pincér léptei alatt, de ezúttal már fizettünk. A kánikula változatlanul tartott, izzadtunk rendesen. A sörök is rásegítettek. Mielőtt a Hegyalja út sarkánál elváltunk volna, Tóth András – a leendő Bács-Kiskun megyei főkapitány-helyettes, az immáron csak lélekben életes detektív – még elmondta, hogy a segédlelkész ügye holtpontra jutott. Az összeszedett információkat, adatokat, leveleket elküldte a belgáknak, közölte az ellentmondásokat, jogsegély formájában javasolta az együttműködés elmélyítését. Személyes kapcsolatfelvételt indítványozott, de csak egy nyugtatgató, türelemre intő válasz érkezett.

Egyelőre semmi más.

2.

Az ügy előadója

I gaza volt Márai Sándornak, amikor azt írta a *Füves könyv*ben, hogy nincs emberi kapcsolat, amely megrendítőbb, mélyebb lenne, mint a barátság. A szerelmesek, de még a szülők és a gyermekek kapcsolatában is túlteng az önzés, csak a barát nem önző. A szerelmes mindig akar valamit, a barát nem akar semmit önmagának. Nincs titkosabb és nemesebb ajándék az életben, mint a szűkszavú, megértő, türelmes és áldozatkész barátság. És nincs ritkább. Minden szeretet gyanús, mert önzés és fukarság lappang hamujában – így Márai –, csak a barát vonzalma önzetlen, mert nincs benne érdek. Erős és komoly szolgálat, a legnagyobb emberi próba és szerep.

Márai tudott valamit. Sok barátja vélhetően nem lehetett. Elnézve fényképeit, egy szikár, gondolataiban magabiztos, önérzetes férfinak tűnik, introvertált, hallgatag fazon, aki leginkább írásban közölte mondanivalóját és ritkábban verbálisan. Úgy vélem, csupán néhány igaz barátja bírhatta ki, talán csak egy, és vele is leginkább „szűkszavú, megértő és türelmes” kapcsolata lehetett. Nekem sem volt sok barátom életemben. Haverok, kollégák, iskolatársak, ismerősök hegyekben, de a barátság ritka madárként látogatott meg. Sokszor hittem persze, hogy amit érzek, az barátság. Néha talán az is volt. A középiskolában is volt egy barátom, aki epilepsziával küzdött. Osztályfőnökünk kérésére – mivel közel laktunk egymáshoz – afféle egészségügyi pesztonkaként slattyogtam mellette hazafelé, arra az esetre, hogyha rohama lenne az utcán, legyen mellette valaki. Igaz bará-

tok lettünk, de az érettségi után eltávolodtunk egymástól. Azóta nem láttam... A katonaságnál is volt egy zenész és képzőművész barátom, ám a leszerelés után kapcsolatunkat az egyre ritkuló találkozások jelentették. Öt éve meghalt...

A Rendőrtiszti Főiskoláról 1975-ben többen kerültünk ki, hasonló körúak, a Budapesti Rendőr-főkapitányság Bűnüldözési Osztályára. Az akkor mintegy 160 fős egység a főváros közepén, a Deák Ferenc téren álló „Fehér házban” működött. A végzős főiskolások közül többen a betöréshez, a gépjárművesekhez, a rabláshoz kerültek, én egy sráccal az életesekhez. Mi, életesek a negyedik emelet Engels tér* felőli sarkának irodáit uraltuk. Huszonöt évesek voltunk, a gyilkossági nyomozók többsége negyven felett járt, néhányan közel az ötvenhez. Ez még az a generáció volt, amelyik a II. világháború utáni években került a rendőrséghez, mi már a „gulyáskommunizmus”, a puha diktatúra, a '70-es évek belépői voltunk. Halkulóban volt a hippi mozgalom, az Illés–Metró–Omega hármas néhány éve erős gyökeret vert a köztudatban, már nem kellett titokban hallgatni a Szabad Európát és a Luxemburg rádiót. Teljes erővel üzemelt a Metró klub a Dohány utcában, az E épület az Omega-koncertekkel és az Ifjúsági Park a mai Várkert bazár helyén, a budai rakparton. Minden este házibuli volt valamelyik ismerősnél, könnyű volt ismerkedni, a huszonévesek energiájával égettük az életünket. És közben ismerkedtünk a nyomozás tudományával és gyakorlatával. Éppen a Dobozi utcai Jozefovicsné-féle gyilkosságban dolgoztunk, amikor a Yard folyosóján talákoztam egy addig ismeretlen csajjal. Még nem volt húsz, darázs derék, nagy keblek, mini szoknya és szívbemarkolóan jó lábak. Vitte a szemünket. Bár közvetlen és kedves volt, mégis megközelíthetetlennek mutatkozott. Nem nagyon hittem akkoriban a nő-férfi barátságban, ennek ellenére hamarosan barátok lettünk. Ambiciózus lévén elvégezte a Rendőrtiszti Főiskolát, és az akkor még nagyon kevés női nyo-

* Ma Erzsébet tér.

mozóból az egyetlen gyilkossági női dekás* lett, ami akkor egyedi eset volt az országban. Azóta a nyomozói pálya is elnőiesedett, és bár az általános hímsoviniszta felfogás szerint ez ártalmas és bomlasztó, én kifejezetten nőpárti vagyok. A női nyomozók bizonyos feladatokra sokkal alkalmasabbak, mint a férfiak: precízebbek, szorgalmasabbak. Továbbá érdemes a dizájn szempontot is figyelembe venni: egész más egy csinos bige, mint egy kopasz, ólajtónyi izomtömeg. Bár néhányszor elkanyarodott egymástól a pályánk, de Ica végül a kolléganőm lett az Országos Rendőr-főkapitányságon.

Alosztályvezetőként akkor úgy gondoltam, ő lesz a Pándy-ügy előadója.

A '90-es évek elején – mint az ORFK bűnügyi szakirányító szerve – szakmai értékelést végeztünk a honi eltűnésekkel kapcsolatban. Bekértük a területi rendőri szervek több száz eltűnési ügyét, Ica átrágtta magát a több ezer oldalnyi ügyirathalmazon, végül egy előre kidolgozott szempontrendszer alapján készített egy hosszú értékelő jelentést, ami tulajdonképpen egyenértékű volt egy egyetemi disszertációval. Az anyag eszméletlen jól sikerült, áttekintést adott a magyarországi eltűnések okairól, fajtáiról, a rendőrségi eljárások hibáiról, de leginkább az eltűnéssel leplezett emberölések témakörét járta körül. Aki elolvasta, szinte szakemberként nyúlhatott bármilyen eltűnéshez. A jelentést megtárgyalta az ORFK bűnügyi főigazgatói értekezlete is, bejárta a megyei szerveket, később szakmai cikk is lett belőle a *Belügyi Szemlében*, de „eladtuk” legalább négy felsőoktatási intézményben – kisebb módosításokkal – szakdolgozatként is. Ica mindent tudott az eltűnésekről, ha létezett volna, jól menő tanszéket nyithatott volna valamelyik egyetemen a témakörben. Később több eltűnési ügyben is komoly eredményeket ért el, besegítve a helyi-megyei szerveknek, megtalálta a holttesteket és a tetteseket, és mint az 1991-ben eltűnt – elrabolt – szép Farkas Helga ügyének előadója az ORFK-n, jelen-

* Rendőrségi zsargon, *értsd*: detektív.

tős szerepe volt abban is, hogy Helga bűnügye 5 év múlva, utólagos felderítésként eljutott a jogerős bírósági ítéletig.

Pándy hat rokonának állítólagos eltűnési ügye nem kerülhetett Magyarországon nála jobb kezekbe, ez tiszta sor volt. Ő lett a Pándy-ügy előadója az Országos Rendőr-főkapitányság bűnügyi egységénél.

Én csak főnökeként – szerényen – az észet szándékoztam osztani.

3.

Gyanús eltűnések

Ica természetesen a rá jellemző csendes módon, ámde nagy lendülettel látott munkához. Kiindulási alapadathalmazként kronológiai sorrendben feljegyzést készített a Pándy család tagjainak eltűnése ügyében folytatott Interpol-levelezésről. Ebből kiderült, hogy 1992. február 4-én küldött Brüsszel először telexet az Interpol Magyar Nemzeti Irodának, kérve egy „előzetes nyomozást”, amely a hat eltűnt családtaggal – Sörös Ilona, Pándy Dániel és Pándy Zoltán, Fintor Edit és lányai: Pándy Tünde és Pándy Andrea – kapcsolatos információk beszerzését szolgálta. Az Interpol előadója először rutinosan, tájékoztatást kért az Igazgatásrendészettől Sörös Ilona – Pándy első eltűnt felesége – magyarországi bejelentett lakcímeiről. A Sörös család több tagja Debrecenben élt, ezért az Interpol megkeresést küldött a cívis városba is, a Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányságra. A megyei rendőrök megtalálták Sörös Ilona édesanyját, nagynénjét és két húgát. A rokonok elmesélték Pándy felbukkanásának sztoriját Ilona életében, továbbá a balszerencsés házasságkötést és a disszidálást, majd a három gyerek – Ágnes, Dániel és Zoltán – brüsszeli megszületését, a magyarországi válást, végül beszámoltak az utolsó életjelekről. Minderről az Interpol 1992. április 29-én tájékoztatta a belga rendőrséget.

A beszerzett Interpol-anyagok kronológiai sorrendjében e ponton Ica két érdekes levél másolatát találta meg. A levelekről korábban az Avar Művek fáí alatt, sör mellett már Tóth András is említést tett. Tartalmuk több volt, mint elgondolkodtató. Az első levélíró bizonyos Kocsis Edina volt,

a második pedig egy Koplányi István nevű vállalkozó. Mindketten arról írtak leveleikben, hogy találkoztak a lelkész gyerekeivel Magyarországon, különböző helyszíneken, időpontokban és alkalmakból.

Amennyire vissza tudtam emlékezni, soha nem írtam magánleveleim végére, hogy ebből egy másolatot ide, egyet meg oda küldtem. Ez ritka és hülye szokásnak tűnt fel előttem, most viszont itt volt egy ilyen: egyszerre két „csodamadarat” is találtunk, akik mellékleteket és másolatokat gyártottak a saját leveleikből. Kocsis Edina tervezőművész és Koplányi István vállalkozó másolatot küldött leveléből az Interpolnak, de ami sokkal érdekesebbnek tűnt, saját baráti körük tagjainak is. Vajon azonos a baráti körük? És ha nem azonos, hanem két külön baráti körről van szó, akkor mi olyan különlegesen fontos a Pándy család baráti találkozóiban, kölcsönkérési szokásaiban és az Államvédelmi Hatósághoz való viszonyában, hogy mindketten saját baráti körük tagjait is fontosnak tartották róla tájékoztatni a lemásolt levelek elküldésével?

– Ezeket az igen körülményesen és dagályosan fogalmazott leveleket 1992-ben az Interpol kiküldte másolatban a belgáknak – mondta Ica, és keresztbe tette szép lábait. A szobájában ültünk a Somlói úton és a leveleken rágódtunk.

– Dániel és Zoltán állítólagos eltűnésük után Kocsis Edinánál vendégek voltak – mondtam.

– Ha voltak...

– Miért mondaná, írna a levelében, ha nem lenne igaz? Könnyen ellenőrizhető, hiszen azt is írja, hogy Ágnes is vendég volt nála a két öccsével, ő pedig megkérdendő, mivel él és ő nem tűnt el. Tudod, mi a furcsa az építésznő levelében? A stílusa. Akkor se tudnék ilyen dagályos szöveget írni, ha közben ökölbe szorítanám az agyam...

– Mást mondok. – Ica többször is kifejtette már, hogy a férfiak túlságosan racionális lények, mindent logikusan akarnak megmagyarázni, a nőknek viszont ösztönös srófra jár az agyuk, érzelmi úton közelítenek a prob-

lémákhoz, ezért jutnak számtalanszor eltérő eredményre, mint a teremtés koronái. – Mindketten a címzettek agyába sulykolják, hogy találkoztak a Pándy gyerekekkel és Ilonával. Ezért vannak a szétküldött másolatok is. Minél szélesebb kör „tud róla”, annál hihetőbb, hogy a gyerekek baráti találkozáson voltak a Balatonnál, vendégségben Kocsis Edinánál és Koplányi Istvánnál. Még hitelesebb a dolog, ha a levelekben hétköznapi emberi tulajdonságokkal ruházódnak fel az „eltűntek”. Haragszanak az unokatestvéreikre a pénzhétségük miatt, Ilona meghízott, a fiúknak állandó barát-
nők vannak, stb. stb.

– Szerinted mindez hazugság? Túlságosan átlátszó. Megkérdezhetjük mindkét levélíró, ki fog derülni, ha valótlanságokat írtak. A nagyobb probléma nem ez. Képzeld el, hogy Belgiumban ülsz zsaruként egy irodában, mint a Pándy-ügy előadója, és van hat gyanús eltűnésed ugyanaból a családból. Tépelődsz naphosszat, hogy mi történhetett a kámforra vált családtagokkal, meghaltak, megölték őket, vagy szétszéledtek a világban, és akkor kapsz Magyarországról két levelet másolatban, amelyben két semleges tanú arról tájékoztat, hogy találkozott az eltűntekkel Magyarországon. Megeszed?

– Talán...

Eltűnődtem, én lehet, hogy megettem volna, persze némi ellenőrzés után. Ica viszont kételkedett volna. Annál a bizonyos felülvizsgálatnál külön részleteztük az eltűnésnek álcázott és felderített gyilkossági eseteket. Mióta az Országos Rendőr-főkapitányságon dolgoztam, igyekeztem ezeket a tucatszám gyártott, egyébként csontszáraz értékelő jelentéseket minél jobban a gyakorlat oldaláról megközelíteni. Nincs dögunalmasabb egy számadatokkal teli, elméletieskedő, ráadásul hosszú anyagnál, amit szinte senki nem olvas végig. Sajnos ebből a fajtából sok készült, teljesen feleslegesen. Parkinson törvénye alapján viszont a szervezet túlfeszítettségétől mindig duzzadó ORFK egyre több papírt produkált, hogy igazolja létét. A mindig több papír, ellenőrzés, értékelés persze megnövekedett feladatmennyiséget jelentett, ami újabb létszámemeléshez szolgált indokul, és így tovább. Így lett az alosztályokból igaz-

gatóság, néhány hónapos nokedli rendőrökből főosztályvezető úr vagy igazgató úr. A kontraszelekció diszkrét bája...

Az eltűnések túlnyomó többsége családon belüli krimi. A több száz felülvizsgált eltűnés adataiból Ica kimutatta, hogy a terhessé vált családtag megölése után a holttestet többnyire közeli, a háztartáshoz tartozó helyen rejtik el. Pincében, garázsban, terasz betonja alá, kertben, üdülőtelken, udvari kútban, emésztőben. Fontos szempont, hogy lehetőleg ne kelljen messzire szállítani, mert az komoly problémát jelenthet. Ha szállítani kell, ahhoz gépkocsi kell, közlekedni kell közúton, mindez megannyi rizikófaktor. Ezt elkerülendő, az erősebb idegzetű elkövetők a holttest feldarabolására szánják el magukat, hogy majd könnyebben elszállíthassák azt. Ez viszont már a horror legmélyebb bugyrait jelenti. A darabolás órákat vehet igénybe, célszerszámok nélkül igen macerás, rengeteg vérrel jár, szinte lehetetlen a nyomait teljesen eltakarítani. És nem hanyagolható el az a lelkiállapot sem, ami vele jár. Végül is éppen azt darabolja a tettes, akivel együtt élt, vagy aki felnevelte, akivel egy ágyban, egy asztalnál töltött talán éveket, most meg itt a feje a konyhakövön..., keze, lábai a vándlingban...

Az értékelő jelentés egy sor gyakorlati tapasztalatot igyekezett a végrehajtó állomány tudomására hozni, hogy ezzel is gazdagítsa annak fegyvertárát, aki eltűnési esettel találkozik. Ica kimutatta például, nem ritka, hogy a tettes azt a látszatot igyekszik kelteni, mintha az eltűnt valahol élne. Ennek legkézenfekvőbb módja, ha az elkövető áldozatának „eltűnése” után annak nevében képeslapot vagy levelet, illetve manapság már sms-t, e-mailt vagy messenger stb. üzenetet küld, lehetőleg valamilyen egzotikus országból, vagy tanút produkál, aki a bejelentés óta találkozott valahol az eltűnttel, egyszóval életjelet „gyárt” az eltűnt személyről. Ilyenkor a tettes nagyon ravasznak, fondorlatosnak hiszi magát, pedig éppen ezek a mesterkedések jelentik azokat az ún. gyanúokokat, amelyek a gyilkosság verzióját igencsak erősítik. Ica jól ismerte ezeket a manipulációkat, ő tényleg nem ette volna meg a belga nyomozó helyében a Magyarországról érkező levelek tartalmának valódiságát.